

'דלין' הביאה לחופי הארץ 37 מעפילים, על הגעתה לא הייתה ידיעה מודיעינית, גם לא התראה. הספינה לא התגלתה ועל הפלגתה נודע למודיעין הבריטי – בדיעבד.¹ זו הייתה ספינת המעפילים הראשונה שיצאה ארצה אחרי סיום המלחמה באירופה, ספינת דיג קטנה עשויה עץ בדחי (משקל כולל) 25 טון. אורכה היה 29 מטר ורוחבה 7 מטר, היא הייתה מצוידת במנוע דיזל מתוצרת 'אנסלדו' בעל 80 כוחות סוס ומהירותה המכסימלית הייתה 8 קשר. שמה המקורי היה Sirius.² השם 'דלין' ניתן לה כדי להנציח את מפקד ארגון ה'הגנה', אליהו גולומב, אשר נפטר מספר שבועות קודם ליציאת האונייה - כינויו המחתרתי היה 'דלין'. זו הייתה אניית המעפילים הראשונה שניתן לה שם עם משמעות וקשר למפעל הציוני.³

הספינה נרכשה על ידי נציגי המוסד לעליה ב' באיטליה יהודה ארזי וסגניתו, עדה סרני. עדה הייתה אלמנתו של אנצו סרני, מצנחני היישוב שנתפס באיטליה ונרצח על ידי הנאצים. היותה בת למשפחה איטלקית מפורסמת ושליטתה בשפה סייעה מאוד לפעילות המוסד באיטליה.⁴ כדי שרכישת הספינה תהייה חוקית ותוכר על ידי הרשויות נעזר יהודה ארזי באנריקו לוי, ימאי יהודי איטלקי שנתוודע למפעל ההעפלה באקראי והשתלב בהמשך בהבאת אוניות נוספות, האונייה נרשמה על שמו. במהלך הרישום הוסב שמה ברשומות האיטלקיות ל'דליה'. למעשה נרכשה הספינה עוד במהלך בנייתה ועוד לפני שהותקן בה מנוע, את המנוע רכש לוי בנפרד, בנמל גנואה.⁵

צוות ההכנה להפלגה כלל את אנשי הפלי"ם ישראל חורב ואריה חייקינד וכן חיילים ארץ ישראליים – מתנדבים לצבא הבריטי מיחידה 199 ומיחידת התובלה 960, יחידות שהיו מוצבות אותה עת באיטליה. קבוצת חיילים זו נקראה 'החבורה', הם אותרו על ידי יהודה ארזי שהשכיל לרתום אותם לשירות המוסד לעליה ב'.⁶ אנשי ה'חבורה' הם שדאגו להביא לספינה אספקה ומפות, ממחסני הצבא הבריטי.⁷ מפות

¹ הורן – משטרה, עמ' 30.

² ראובן אהרוני, **מטות תורן**, המרכז לתולדות כוח המגן ע"ש ישראל גלילי, רמת אפעל (1977) עמ' 35. להלן: אהרוני – מטות.

³ שם, שם.

⁴ עדה סרני, **ספינות ללא דגל**, עם עובד, תל אביב (1975) עמ' 11. להלן: סרני – ספינות.

⁵ http://www.palyam.org/Hahapala/Teur_haflagot - אתר הפלי"ם וההעפלה, 'דלין- ספינת המעפילים הראשונה'. להלן: אתר הפלי"ם

⁶ אדיר כהן, **ברוח סערה - פרקים מחייו ומפעלו של יהודה ארזי**, משרד הביטחון, ירושלים (1966) עמ' 67. להלן: כהן – ארזי.

⁷ אהרוני – מטות, עמ' 35.

מעודכנות היו אז מצרך יקר מציאות והשגתן הייתה חיונית לצורך ניווט מדויק בין שדות המוקשים הרבים שנותרו מימי המלחמה. מכשיר הקשר היה מתוצרת בית.⁸ הספינה הוכנה להפלגה בנמל בארי וכשנשלמו ההכנות הועברה לנמל מונופולי. על ההפלגה פיקד מטעם ה'מוסד' איש הפלי"ם ישראל חרקובסקי וה'גדעוני' (האלחוטן) היה אריה חייקינד, שניהם השתתפו גם בהכנתה.⁹ צוות ההשטה הורכב מאנריקו לוי עצמו, שהיה רב חובל מוסמך, מכונאי אחד ושני ימאים איטלקיים. הימצאותו של צוות מקצועי ומוסמך כחוק הייתה הכרחית מבחינת רשויות הנמלים השונות וחברות הביטוח.

המעפילים הובאו לספינה מקיבוץ ההכשרה 'דרור' שליד בארי.¹⁰ היו אלה 37 צעירים וצעירות חניכי תנועות נוער שונות מחוץ לארץ. מכסותיה של כל תנועה ותנועה נקבעו מראש על ידי המארגנים. כשהייתה הספינה מוכנה אישרו ארזי וסרני את הפלגתה והודיעו לסניף ה'מוסד' בפריז על יציאתה לים. סוכני ה'מוסד' בפריז העבירו את ההודעה למפקדת ה'מוסד' בא".¹¹

הספינה עזבה את נמל מונופולי ב-21 באוגוסט 1945 בשעה 03:00 לפנות בוקר. היא הפליגה לאורך החוף האיטלקי דרומה ואחר כך פנתה מזרחה, עברה מצפון לאי כרתים ובמעבר הסקרפנטו משם פנתה ישירות לכיוון חיפה. חיפה לא הייתה יעד ההפלגה אך מגדלור חיפה היה הגבוה והבולט ממגדלורי החוף ובאמצעותו ניתן היה לנווט את המשך הדרך. במהלך ההפלגה מחקו אנשי הצוות את השם האיטלקי מדופן הספינה ובמקומו נכתב שם אחר באותיות עבריות.¹² רב החובל אנריקו לוי ביקש להסוות את שמה כדי שלא ייוודע ולא יקושר למבצעי הברחה. מידע כזה עלול היה להביא להחרמת האונייה בנמל הבית ולצעדים משפטיים נגד הבעלים – הוא עצמו.¹³

הים היה שקט ונוח במהלך ההפלגה. עם גילוי מגדלור חיפה וסימון מיקומה של הספינה על גבי המפה פנתה 'דלין' לכיוון קיסריה. התקשורת עם הספינה התקיימה במהלך הדרך באמצעות השמעת תקליטים דרך מכשיר הקשר – לכל תקליט משמעות שסוכמה מראש.¹⁴ בארץ חיכו להגעתה של

⁸ שם, שם.

⁹ רשת הקשר ששמשה את מפעל ההעפלה נקראה 'גדעון' ומכאן נגזר שמם של האלחוטנים – 'גדעונים'.

¹⁰ ישראל חורב, "סיפור המעשה", ינאי שמואל ויוסף אלמוג (עורכים) **השערים פתוחים –** אסופת זכרונות ההעפלה 1945-1948, תל אביב (2001) עמ' 244. להלן: ינאי ואלמוג – שערים.

¹¹ ארכיון מוזיאון ההעפלה (אמ"ה), תיק ה'דלין', מאת דוידקה נמרי אל המוסד בצרפת, מברק מספר 20, 28.8.1945.

¹² אתר הפלי"ם, "דלין- ספינת המעפילים הראשונה".

¹³ ניניאן – פטרול, עמ' 14.

¹⁴ ישראל חורב, "סיפור המעשה", ינאי ואלמוג – שערים, עמ' 244.

הספינה. ארגון ה'הגנה' קיבל מה'מוסד' את מועד הגעתה המשוער ופרטים נוספים לצורך החבירה והורדת המעפילים.¹⁵ ב-28 באוגוסט יצאו שתי מפרשיות של הפלי"ם ממעגן בקיבוץ שדות ים כדי לחבור אל האנייה במרחק מה מהחוף. הסירות לא איתרו את ה'דלין' ולא נוצר מפגש.¹⁶ כיוון שכך המשיך אנריקו לוי וניווט את ספינתו אל מול קיבוץ שדות ים. באותו יום בשעות הצהריים כשהייתה הספינה כ-10 מייל מול זיכרון יעקב חלפו מעל הספינה שני מטוסים אך לא הבחינו בה.¹⁷ בשעה 20:20 בערב של אותו יום הטיל אנריקו לוי עוגן במרחק מאות מטרים בודדות מהחוף. מהקיבוץ יצאו בחתירה 5 סירות וחברו אל האנייה העוגנת. המעפילים ירדו אל הסירות בסולמות חבלים והובלו לחוף, עם סיום ההורדה הועלו על האנייה שמונה אנשי פלי"ם ו'גדעוני' שחזרו אתה לאירופה כדי לסייע בהבאתם של מעפילים נוספים.¹⁸

ההורדה כולה נעשתה בלילה, התצפית הקרובה ביותר של הבריטים נמצאה בגבעת אולגה ואנשיה לא הבחינו בפעילות, אם הייתה סירת משטרה אותו לילה בים הרי שסיכוייה לגלות בלילה חשוך ספינה קטנה היו קלושים. כעובדה, הספינה לא התגלתה.

לאחר הפלגתה זו נשארה דלין בשירות המוסד לעליה ב', אך לא כאניית מעפילים. הנחת העבודה בארגון ה'הגנה' הייתה כי דבר הפלגתה נודע בדיעבד וכי אם תיכנס שוב למים הריבוניים של א"י – תוחרם.¹⁹ דלין הופעלה בהמשך במסווה של ספינת דיג איטלקית ועסקה בהברחת צוותים ממחנות המעצר בקפריסין ובפעילויות נוספות שלא הצריכו התקרבות לחופי הארץ.

¹⁵ אמ"ה, תיק ה'דלין', מאת דודק'ה נמרי אל פורטו, מברק הנחיות מספר 21, 26.8.45.

¹⁶ ישראל חורב, "סיפור המעשה", ינאי ואלמוג – שערים, עמ' 245.

¹⁷ רוזן דניאל – 'גדעונים' עמ' 135, להלן רוזן – גדעונים.

¹⁸ עדותו של הגדעוני אברהם רייס – גדעונים 137

¹⁹ ישראל חורב, "סיפור המעשה", ינאי ואלמוג – שערים, עמ' 244.